

Датуми 22. и 23 мај 2008. могу да буду значајни дани у календару српске демократије. Уколико се не понове биће схваћени као политички испад једне групе грађана и појединих чланова политичких странака на власти, али није искључено да су то конци једног клупка насиља које почиње да се одмотава. Реч «видећемо» у овом тренутку највише казује о данима који су овде истакнути. А шта се десило у та два дана? Сви знамо да су активисти групе која се именује као «Европа нема алтернативу» (занимљив назив ове организације са становишта мишљења) са једним кругом присталица истакли транспарент испред зграде Скупштине града са натписом «Не дамо Београд» чија је порука сама по себи јасна. Другог дана су осванули плакати-потернице, што изазива благу језу код сваког трпељивог и демократски опредељеног човека. Овим акцијама се придружују изјаве челника странке ЛДП, да ће се свим анархистичким методама, попут сепаратног организовања општинских власти на којима су «моји» победили, супротставити коалицији власти која није њима по вољи.

Ово су права искушења српске демократије. Није њен проблем у коришћењу речи које парају уши, у скупштинским свађама, у замахнутој корупцији, у различитим погледима на ЕУ и Косово и Метохију. За српску демократију, за њено постојање и развој, од пресудне је важности поштовање институције изборне процедуре и изборних резултата.

Мандат управљања ужим и ширим друштвеним целинама добија се на изборима. Дакле, гласовима грађана неки политички актери не прелазе цензус, неки пређу, а они са највећим бројем гласова формирају управу. После избора неко добија право управљања, неко иде у опозицију. Све то пише у књигама о демократији, овако јавно говоре присталице демократије, о томе пишу и српски аналитичари или проевропски интелектуалци. Међутим, невоље наступају у тренутку када опозиција неће да буде опозиција. Шта да се ради када нека група грађана присвоји читав један град? Да ли да то разумемо као њихово право? Али, изборне кутије тек што су затворене. Хиљаде и хиљаде грађана цео дан је убацивало листиће у кутије да би изразили свој избор, а сада једна група каже «џаба сте кречили». Од тих речи до насиља само је један корак. У

Србији је тај корак направљен 22. и 23. маја. Да ли ће и други кораци уследити, тешко је гатати. Једно је сигурно, непоштовање изборне воље грађана, непристајање на промену власти, игнорисање нових савеза на власти, сигуран је пут у друштвену аномију и политичке сукобе далекосежних размера. Тамо где се одбацује изборни резултат и где се не прихвата мирна промена власти може да уследи само насиље које неће бити локализовано на претенденте на власт већ ће се ширити и на остале грађане.

О последицама својих поступака треба озбиљно да размисле они који неће да «дају град Београд» (!!) као и они који их политички подржавају. Али, не само они. За писца ових редова загонетку представљају српски теоретичари и проучаваоци демократије који су годинама писали и уверавали стручну и ширу јавност да је кључна тачка демократије миран силазак са власти. Овом тезом, која је иначе опште место у студијама о демократији, они су изражавали резерве, ширили неверицу у погледу демократског понашања оних политичких странака које су управо после ових избора из 2008. у прилици да формирају коалициону власт. Те странке су иначе осам година у опозицији мирно прихватале резултате избора и чињеницу да су у опозицији на градском и републичком нивоу. На ову чињеницу наша теоријска проевропска елита је жмурила на оба ока.

Сада се дешава нешто што она није очекивала. Изненађена је понашањем њених фаворита. Ућутала се, а било би логично да се огласи и каже да су демократија и насиље губитника на изборима неспојиви. Ништа више од онога што је годинама говорила и писала по медијима.

Међутим, ћутање је једна врста одговорности. Они који су у арени власти, долазе и пролазе. Али теоријска елита својим деловањем оставља траг у јавном и стручном мишљењу, и она је, по значају за демократску културу једног друштва, на првом месту. Чини се да стручно мишљење бива подвргнуто политичком прагматизму, па ће свака врста политичке праксе бити прихватљива ако је на страни оних друштвених и иностраних вредности до којих теоретичар демократије држи. А то је већ обала идеологије и политике а не теорије, као и начин да се прокрчи пут безначаљности и непринципијености у стварном политичком понашању. А када нема начела, све је допуштено.